

Parc de l'Albufera, del foc a les brases

El Partit Popular i Unió Valenciana han manifestat la voluntat d'adequar els usos del Parc Natural de l'Albufera, el més important del País Valencià. Els científics temen que comence el desmantellament d'un parc que sempre ha viscut precàriament.

"No crec que hi haja un altre parc natural tan extraordinàriament complicat com aquest". Carlos Ahuerheimer, màxim responsable de l'Agència del Medi Ambient de la Generalitat valenciana llançava aquesta afirmació poc després que el 8 de juliol del 1986 quedara inaugurat el primer espai natural protegit del País Valencià: el parc natural de l'Albufera. No li faltava raó: més de 21.000 hectàrees d'extensió, en una zona que abraça terrenys de milers de propietaris minifundistes en tretze termes municipals, i amb més d'un milió i mig de persones vivint al costat no són fàcils de controlar. Per damunt dels sentiments de propietat que el poble valencià té de l'Albufera, la joia natural de la qual estan més orgullosos, hi ha la propietat real d'uns terrenys en un espai immillorable per a l'especulació immobiliària. La declaració de parc natural havia de servir per protegir i regenerar la zona, molt degradada per la contaminació de l'aigua i la pressió humana que durant el *boom* constructiu dels anys 60 va ocupar espais molt importants de la devesa del Saler i els marges de l'Albufera. Malgrat tot, l'Albufera està considerada com una de les zones humides més importants d'Europa. Està incorporada des del 1990 a la conferència de Ramsar, que elabora una llista de les zones humides d'importància internacional i té també la classificació de Zona d'Espècial Protecció

per a les Aus (ZEPA) de la Comunitat Europea des del juny del 1994. A la diversitat d'aus que hi passen i nidifiquen, cal afegir, com a punts d'interès, l'existència d'espècies úniques de peixos, com el samaruc, i una activitat humana tradicionalment unida a l'ecosistema, a través de la pesca, el conreu de l'arròs i, fins i tot, la cacera. Els biòlegs insis-

**Biòlegs,
ecologistes
i científics s'han
mobilitzat contra
el que consideren
el primer pas per
a la desaparició
del parc.**

teixen a dir que, tot i que costarà, la zona és recuperable i posen com a exemple els fruits de la regeneració de l'antic hipòdrom en la zona coneguda com el Racó de l'Olla on han començat a nidificar aus, com la gavina d'albufera, que feia anys que havien deixat de fer-ho a l'Albufera.

No obstant això, deu anys després, tot i que l'Agència del Medi Ambient s'ha convertit en una conselleria de ple dret, el parc continua sent quasi tan fràgil com ho era en el moment de la seua creació. En els programes

electorals del Partit Popular i Unió Valenciana, que ara formen la coalició que governa la Generalitat valenciana, hi havia una clara intenció de "redissenyar" els usos del parc i reduir estrictament el grau de protecció que ara té tota la zona a l'espai que ocupen el llac de l'Albufera i la devesa del Saler. Biòlegs, ecologistes i científics han llançat la veu d'alarma contra el que consideren el primer pas per a la desaparició del parc. Per a ells, les actuals dimensions del parc són imprescindibles per al seu manteniment. Els arrossars que envolten el llac, les marjals i la deteriorada feixa litoral estan tan implicats que si no es protegeixen amb igual decisió, no serveix de res protegir el llac. L'executiu autonòmic, de moment, calla.

Un parc nominal. Els anuncis fets per responsables del PP i UV, que ara controla la Conselleria d'Agricultura i Medi Ambient dirigida per M. Àngels Ramon Llin, han posat en evidència dues qüestions fonamentals. Per una banda la connivència dels partits de dreta amb els interessos dels propietaris dels terrenys afectats que aspiren a especular amb la terra o ampliar les seues indústries, i per l'altra, la poca convicció política de l'anterior partit en el govern autonòmic, el PSOE, que en deu anys no va fer pràcticament res per consolidar el projecte emblemàtic de la seua política de protecció de la natura. Sense una dotació pressupostà-

ria suficient, no ha tingut mai més de 50 milions de pessetes de pressupost anual, la gestió del parc ha estat sempre precària. Quatre guardes fan el que poden per vigilar tota l'extensió i els tècnics han d'enfrontar-se a les actuacions irregulars de propietaris descontents, però també d'administracions locals, algunes en mans del Partit Popular, com la de València, però altres controlades pel mateix partit socialista que havia promogut la creació del parc, però que en certes executives locals demostrava una nul·la sensibilitat ambiental.

A la problemàtica natural s'afegiren ben prompte els conflictes legals, que començaren amb el mateix decret de creació del parc. Una falta formal, no s'havia demanat el preceptiu informe del consell d'estat, va fer que el decret quedara anul·lat i haguera de tornar a aprovar-se el 1993. Mentrestant, es va posar en marxa un ambiciós Pla Especial de Protecció del Parc Natural, contra el qual van recórrer diverses agrupacions i ajuntaments i que el Tribunal Superior va anul·lar el passat dia 1 de març. La Gene-

Feixa de dunes del Dosel, al terme municipal de Cullera. Aquesta zona és la millor conservada de la franja costanera del parc natural. L'anterior consistori, en mans del PSOE, va fer tot el possible per permetre-hi la construcció i va amenaçar fins i tot amb l'eixida del terme de Cullera del parc. L'empresa propietària de la major part dels terrenys és Juluna, SA.

RAFA GIL

RAFA GIL

Dalt el port de Catarroja, baix el de Silla. Dos alcaldes socialistes amb sensibilitat ambiental molt diferent.

**A la Sala Canal,
Vicent G. Lizondo
va anunciar que si
guanyaven les
eleccions
autonòmiques
canviarien els
límits del parc.**

ralitat ha interposat un recurs contra aquesta decisió judicial. Finalment, el passat 16 de maig, s'aprovava el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals de la Conca Hidrogràfica de l'Albufera (PORN), que afecta més zones que les del parc, ja que recull tota la conca hidrogràfica des de la capçalera del riu Túria, però l'anterior equip de responsables del parc es va retirar després que el PSOE perdera les eleccions sense haver pogut aprovar un Pla rector del parc, elaborat de fa mesos però aturat fins que els responsables polítics li donaren una tramitació que no arribà a temps.

Aquesta complicada situació le-

gal ha permès que molts dels propietaris que han rebut multes durant aquests anys, es neguen a pagar-les. Les infraccions que han comès són bàsicament tres: aterraments, construccions sense permís i abocaments tòxics. Els aterraments, una manera de guanyar espai furtant superfície al llac, van ser l'origen de la major part de la superfície que avui es dedica al conreu de l'arròs, però actualment estan totalment prohibits ja que el llac ha minvat de manera que amenaça la seua supervivència. Quant a les edificacions, la major part de les vegades són preteses construccions agrícoles, com barraques o naus per emmagatzemar les màquines segadores de l'arròs, permeses en el pla especial, però que en realitat amaguen restaurants o habitatges.

La major part dels propietaris descontents s'grupen al voltant de l'Asociación de Propietarios y Empresarios del Parque Natural de la Albufera (APEPNA). El president d'aquesta associació és Vicente Andrés Muedra, propietari d'una fàbrica de vernissos a Massanassa, construïda fora d'ordenació i ubicada dins el parc natural. Segons la legislació actual, la seua fàbrica és legal, però no pot ser ampliada. Un altre dels membres destacats d'APEPNA és Vicente Ramírez, propietari de la Sala Canal i cantant afeccionat que ha gravat discos amb títols tan significatius com *Soy valenciano*. Ramírez té una multa per ampliar l'aparcament de la seua sala, també ubicada dins el parc. És allí, on Vicente González Lizondo, fins fa poc president d'Unió Valenciana, va anunciar abans de les eleccions autonòmiques a uns quants propietaris que si el seu partit arribava al poder, reduiria els límits del parc, i també va ser allí on una constructora va presentar a principi d'any el projecte de construir 7.000 xalets en la zona de Pinedo, al terme municipal de València i també dins el Parc Natural. Confosos entre aquests empresaris, hostalers i propietaris de discoteques de l'anomenada "ruta del bakalao", com Bernar-

dino Solís, de Spook Factory, o Atemio Guardiola, de Chocolate, la major part dels integrants d'APEPNA, són arrossers. Per a alguns observadors, els arrossers estan manipulats per APEPNA, que en realitat només busca l'interès d'infractors i especuladors. Segons aquestes veus: "el conreu de l'arròs és fonamental per al parc, per tant, els productors són d'importància vital i l'administració, tot i que encara no ha fet del tot bé, els ha de consentir. Però també cal tenir en compte que el parc acabarà beneficiant els arrossers valencians perquè amb els acords del GATT, sense les ajudes que reben d'Europa per estar dins del parc, els seus preus no serien competitius contra l'arròs que arriba d'Àsia".

"Les ajudes, quines ajudes?", replica Julio López, advocat d'APEPNA. Segons López: "Europa va destinar molts milers de milions a subvencionar els arrossers, però els meus clients no els han vist". EL TEMPS ha pogut saber que, en efecte, hi ha 3.380 milions de pessetes aprovats per als arrossers valencians, que hauran de percebre en cinc anys però encara no s'han efectuat els pagaments. Per a López el problema fonamental del parc és "que vol estendre's a terres de domini privat, i això no té cap sentit. Des del primer moment, la declaració del parc es va fer sense consultar els propietaris, sense dialogar amb ells i sense oferir alternatives econòmiques als propietaris que per tenir terrenys o negocis en el parc queden en un desavantatge evident davant dels que els tenen fora. La protecció s'hauria d'haver centrat a millorar la qualitat de l'aigua del llac i no a anar contra els que viuen i treballen en els voltants de l'Albufera"

Un PSOE amenaçador. La millora de la qualitat de l'aigua sí que va ser una prioritat de l'anterior administració socialista. Per a aconseguir-ho, es va posar en marxa un ambiciós pla de construcció de plantes depuradores i de l'anomenat col·lector oest mitjançant un conveni entre el

VICENT M. PASTOR

El PGOU de Catarroja ubicava el polígon industrial en una zona inclosa en el parc natural on hi havia propietats de l'alcalde.

Ministeri d'Obres Públiques i la Conselleria de la mateixa matèria i un pressupost total de 25.000 milions de pessetes. L'efectivitat de l'obra, que està a punt de concloure, és però, relativa. Molts ajuntaments no han fet les connexions municipals a aquest col·lector i continuen abocant part de les seues aigües brutes a les sèquies que arriben al llac de l'Albufera. Catarroja, és un d'aquests pobles. El seu anterior alcalde, el socialista Antonio Cubillos, va ser, a més, un dels que va plantejar un recurs contra el pla especial del parc perquè entenia que trencava l'"autonomia municipal". La responsabilitat de Cubillos, que ha perdut

l'alcaldia en les darreres eleccions, en la situació de l'aigua del llac és encara major, ja que ell era el president del Consell Metropolità de l'Horta, l'ens que havia d'haver posat en marxa les obres locals per connectar-se al col·lector, no va prendre mai cap iniciativa sobre això. A més, el Pla General d'Ordenació Urbana (PGOU) de Catarroja va ubicar el polígon industrial en una zona on hi havia antics assecadors d'arròs, uns terrenys inclosos en la zona del parc natural on hi havia propietats de qui aleshores era alcalde, que es van veure ràpidament revaloritzades.

Però Catarroja no va ser l'únic ajuntament socialista que plan-

Vicent Ramírez reparteix pastissos en una manifestació contra els límits del parc. L'empresari és el propietari de la discoteca Canal (dalt) que va ampliar il·legalment el pàrquing. Ramírez, cantant melòdic, té molt bones relacions amb Unió Valenciana.

Casetes il·legals dins el terme del parc natural. Construïdes sota l'aparença de cases de treball, moltes vegades aquestes construccions amaguen xalets o petits restaurants. Segons els tècnics, creen molts problemes de salubritat i s'han convertit en una clara amenaça. Els ajuntaments han fet fins ara, molt poc de cas i molts expedients de multa han caducat sense haver-se tramitat.

tejà problemes al parc natural. L'anterior alcalde de Cullera (la Ribera), el socialista José Vicente Alandete, i el seu equip, va dimidir en bloc després de manifestar en un ple municipal el seu desig de separar el poble del terreny del parc natural. El motiu esgrimí una altra vegada el pretès retall de l'"autonomia municipal", però en realitat amagava clars interessos especulatiu. El pla general d'ordenació urbana que Alandete pretenia aprovar per a Cullera preveia la creació de tres bosses de sòl urbanitzable en la zona coneguda com el Dosel, una important reserva de dunes litoral dins el Parc de l'Albufera. La Conselleria de Medi Ambient, aleshores controlada pel socialista Emèrit Bono, va oposar-se durament i el resultat del conflicte va ser la dimissió del grup socialista de Cullera. En aquesta zona del Dosel, l'empresa Juluna, SA, és la propietària majoritària després d'haver comprat molts dels terrenys a petits propietaris que han relatat a EL TEMPS, que se sentiren "molt pressionats". El regidor d'urbanisme de l'equip d'Alandete, a més, promocionava en un local de la seua propietat la futura urbanització. Juluna, SA, es-

pera ara que la complicada situació legal li permeta dur a terme el seu projecte constructiu.

Un futur complicat. Però si el partit socialista va presentar fortes divisions pel que fa a la protecció que calia donar al parc i no va donar mai contingut econòmic a la feble voluntat política, els partits de la dreta valenciana, UV i PP, han estat unànimes partidaris de reduir la protecció del parc. Com a símbol, la Direcció General de Conservació del Medi Natural, ha passat a dir-se Direcció General del Medi Natural i ha obviat la protecció. La nova directora general és Pilar Mánez, filla del propietari del parc aquàtic Acuasol, situat en els límits del parc, i el nou director del parc natural és Pedro Villanueva, un biòleg sense cap experiència en la gestió de parcs.

L'Ajuntament de València, en mans del PP, que també va presentar un recurs contra el pla especial, no vol renunciar a les seues intencions de doblar la carretera del Saler, amb la consegüent desaparició de milers de metres quadrats de superfície boscosa, i ha manifestat més d'una vegada que la regeneració de la platja del barri de Pinedo, actualment en fase de realitza-

ció, ha de comportar la "revitalització" de la zona, que en altres termes vol dir la construcció que ara no és rendible a causa de la degradació que pateix la platja.

A totes aquestes amenaces, propiciades per la inseguretat jurídica i la voluntat callada però clara de l'actual govern autonòmic, cal afegir el projecte de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer, de canalitzar el barranc de Xiva fins a la seua arribada al mateix llac de l'Albufera. La confederació vol evitar així els desbordaments que es produeixen però per als experts, la substitució de barranc per un canal de ciment afectaria greument l'ecosistema.

Després de la divisió i l'apatia socialista ha arribat el tom a la clara oposició de populars i regionalistes a la realització del projecte original del Parc de l'Albufera. La societat civil, però, comença a donar mostres de preocupació per una zona tan tradicionalment estimada pel subconscient col·lectiu dels valencians però tan malament coneguda. A les contundents i contínues denúncies de grups ecologistes com Agró, s'ha incorporat el treball de la Fundació d'Amics del Parc Natural de l'Albufera. Entre els diferents objectius de la fundació, que incorpora diferents catedràtics de la facultat de ciències biològiques de la Universitat de València, hi ha la conservació dels límits actuals del parc i la realització de totes les fases del projecte que mai van arribar a fer-se sota el govern socialista, com ara la creació de noves zones d'observació per al públic o la posada en marxa d'un pla ampli de compra i regeneració de terrenys. El membres de la fundació aspiren a poder fer veure als propietaris del parc, almenys als que practiquen activitats tradicionals, la importància de la zona i la seua contribució a la conservació; un procés que fins ara no ha estat gens reeixit.

El resultat d'aquest pols entre societat civil i poder polític serà, sens dubte, definitiu per al futur del parc de l'Albufera.

Jordi Sebastià